

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 3 ประการ คือ ประการที่หนึ่งเพื่อศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา ประการที่สองเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพ ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา และประการที่สามเพื่อศึกษาปัญหา และวิธีการแก้ไขที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน คือ ในส่วนที่เป็นการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ประการที่หนึ่ง ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับวัตถุประสงค์ประการที่สอง ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ของปัจจัยแต่ละตัวด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และวิเคราะห์ชุดของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทราด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ลดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) และสำหรับวัตถุประสงค์ประการที่สามนั้น ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและวิธีการแก้ไขที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทราโดยใช้การบรรยายสรุป

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่สตรีที่เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหมู่บ้านนายาว ในปีพ.ศ.2547 จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 87 คน ซึ่งจำแนกตามผลผลิตของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจำนวน 39 คน กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าจำนวน 23 คน กลุ่มทอผ้าจำนวน 10 คน และกลุ่มจักสานจำนวน 15 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระได้แก่ปัจจัย 10 ปัจจัย คือ อยุ่ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่อาศัย สถานภาพ รายได้เฉลี่ยครอบครัว การเป็นสมาชิกกลุ่ม การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ การฝึกอบรมและการศึกษาเพิ่มเติม ความรู้ในการพัฒนาอาชีพ และแรงจูงใจให้เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพ และตัวแปรตาม คือลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา 4

ลักษณะ อันได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1.)แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่1 คือข้อมูลส่วนตัวทั่วไป ตอนที่2 คือความรู้เรื่องการพัฒนาอาชีพ ตอนที่3 คือ แรงจูงใจให้เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพ และตอนที่4 คือการมีส่วนร่วมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพ 2.)การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviews)เกี่ยวกับ ปัญหา และวิธีการแก้ไขที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา

การเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มประชากรที่เป็นสมาชิกในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทราในปี พ.ศ.2547 จำนวน 87 คน ด้วยตนเองโดยการแจกแบบสอบถามให้แก่แม่บ้านเกษตรกรหมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 87 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน 87 ฉบับ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์แม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทราเพื่อศึกษาสภาพปัญหา และวิธีการแก้ไขที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวนทั้งหมด 10 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์SPSS/PC+(Statistical Package for Social Sciences/Personal Computer) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยวิเคราะห์ด้วยการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา

แม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 87 คน ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.2 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 51.7 โดยอาศัยอยู่ในหมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทราเป็นระยะเวลามากกว่า 12 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.5 ส่วนใหญ่แม่บ้านเกษตรกรมีสถานภาพสมรสคิดเป็นร้อยละ 96.6 โดยมีบุตรจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 48.3 แม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 70.1 ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 73.6 แม่บ้านเกษตรกรได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการ

พัฒนาอาชีพจากการแจ้งข้อมูลประชาสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการและเอกชนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 43.7 แม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่เคยได้รับการฝึกอบรมและการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 73.3 สำหรับความรู้เรื่องการพัฒนาอาชีพของแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง(6-10 คะแนน) และมีความรู้ระดับสูง(11-16 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 49.4 และมีแรงจูงใจให้เข้าร่วมในกิจกรรมพัฒนาอาชีพอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14

2. ลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแบ่งเป็น 4 ลักษณะดังนี้ คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรานั้นมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$) และเมื่อเรียงลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพทั้ง 4 ลักษณะจากค่าเฉลี่ยมากอันดับที่หนึ่งถึงอันดับที่สี่ พบว่าอันดับที่หนึ่งคือการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของการพัฒนาอาชีพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$) อันดับที่สองคือการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาอาชีพ ($\bar{x} = 3.87$) อันดับที่สามคือการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจการพัฒนาอาชีพ ($\bar{x} = 3.81$) และอันดับที่สี่คือการมีส่วนร่วมปฏิบัติการพัฒนาอาชีพ ($\bar{x} = 3.62$)

จากข้อมูลเบื้องต้นนั้นเมื่อนำข้อมูลมาศึกษาถึงช่วงระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรานั้นพบว่าแม่บ้านเกษตรกร ส่วนใหญ่มีช่วงระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพอยู่ระดับมากคิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมาคือช่วงระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง และมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 25.3 และช่วงระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด/ไม่มีเลยคิดเป็นร้อยละ 3.4 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดการมีส่วนร่วมวางแผนและตัดสินใจในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า แม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรานั้นมีส่วนร่วมวางแผนและตัดสินใจในการพัฒนาอาชีพอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน โดยมีละเอียดดังนี้ คือการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุม ($\bar{x} = 4.05$) การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม ($\bar{x} = 3.98$) การมีส่วนร่วมค้นหาข้อมูล ($\bar{x} = 3.79$) การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ($\bar{x} = 3.72$) การมีส่วนร่วมกันวางแผน ($\bar{x} = 3.69$) และร่วมกันค้นหาปัญหา/เสนอแนะปัญหา

($\bar{x} = 3.64$) ตามลำดับ จากข้อมูลเบื้องต้นนั้นเมื่อนำข้อมูลมาศึกษาถึงช่วงระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจในการพัฒนาอาชีพพบว่าแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนใหญ่มีช่วงระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจในการพัฒนาอาชีพอยู่ระดับมากคิดเป็นร้อยละ 36.8 รองลงมาคือช่วงระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 31.0 ช่วงระดับการมีส่วนร่วมปานกลางคิดเป็นร้อยละ 26.4 และช่วงระดับการมีส่วนร่วมน้อยคิดเป็นร้อยละ 5.7 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดการมีส่วนร่วมปฏิบัติการในการพัฒนาอาชีพของแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า แม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรานั้นมีส่วนร่วมปฏิบัติการในการพัฒนาอาชีพอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้ คือ สละแรงงานในการดำเนินกิจกรรม($\bar{x} = 4.24$) การมีส่วนร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน ($\bar{x} = 4.07$) การมีส่วนร่วมบริหารและดำเนินงาน($\bar{x} = 3.90$) และการติดต่อประสานงานขอรับการสนับสนุนงบประมาณและอุปกรณ์จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือองค์กรเอกชน ($\bar{x} = 3.61$) ตามลำดับ แม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรามีส่วนร่วมปฏิบัติการในการพัฒนาอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้คือ การสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์สิ่งของในการดำเนินงาน($\bar{x} = 2.98$) และการบริจาคทุนทรัพย์เพื่อเป็นทุนในการดำเนินงาน ($\bar{x} = 2.92$) ตามลำดับ จากข้อมูลเบื้องต้นนั้นเมื่อนำข้อมูลมาศึกษาถึงช่วงระดับการมีส่วนร่วมปฏิบัติการในการพัฒนาอาชีพ พบว่า แม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนใหญ่มีช่วงระดับการมีส่วนร่วมปฏิบัติการในการพัฒนาอาชีพอยู่ระดับมากคิดเป็นร้อยละ 64.4 รองลงมาคือช่วงระดับการมีส่วนร่วมปานกลางคิดเป็นร้อยละ 20.7 ช่วงระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 9.2 และช่วงระดับการมีส่วนร่วมน้อยคิดเป็นร้อยละ 5.7 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า แม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรานั้นมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาอาชีพอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้คือ การมีความรู้เพิ่มขึ้น($\bar{x} = 4.47$) การมีความภาคภูมิใจที่ได้สร้างการพัฒนาให้แก่ชุมชน($\bar{x} = 4.28$) การมีรายได้เพิ่มขึ้น($\bar{x} = 4.25$) การมีทางเลือกในการประกอบอาชีพมากขึ้น($\bar{x} = 4.07$) การมีความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนมากขึ้น($\bar{x} = 3.97$) และการมีเพื่อนใหม่เพิ่มขึ้น($\bar{x} = 3.95$) ตามลำดับ แม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรามีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาอาชีพอยู่ในระดับปานกลางเพียง 1 ด้าน คือ การมีตำแหน่งทางสังคมเพิ่มขึ้น เช่น ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เป็นต้น($\bar{x} = 3.27$) จากข้อมูลเบื้องต้นนั้นเมื่อนำข้อมูลมาศึกษาถึงช่วงระดับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาอาชีพพบว่า แม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว

จังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนใหญ่มีช่วงระดับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาอาชีพ อยู่ระดับมากคิดเป็นร้อยละ 57.5 รองลงมาคือช่วงระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 26.4 และช่วงระดับการมีส่วนร่วมปานกลางคิดเป็นร้อยละ 16.1 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาอาชีพของกลุ่ม แม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า แม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรานั้นมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาอาชีพอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้ คือ การมีส่วนร่วมแก้ไข/ปรับปรุงข้อบกพร่องมากที่สุด ($\bar{x} = 3.95$) การหาข้อเสนอแนะและแนวทางในการจัดกิจกรรมการพัฒนาอาชีพเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมครั้งต่อไป ($\bar{x} = 3.90$) การสรุปผลการดำเนินงานของกลุ่ม ($\bar{x} = 3.82$) และการติดตามดูผลงานและประเมินผลของกลุ่ม ($\bar{x} = 3.80$) ตามลำดับ จากข้อมูลเบื้องต้นนั้นเมื่อนำข้อมูลมาศึกษาถึงช่วงระดับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาอาชีพพบว่าแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนใหญ่มีช่วงระดับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาอาชีพอยู่ระดับมากคิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมาคือช่วงระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 29.9 ช่วงระดับการมีส่วนร่วมปานกลางคิดเป็นร้อยละ 18.4 ช่วงระดับการมีส่วนร่วมน้อยคิดเป็นร้อยละ 4.6 และช่วงระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด/ไม่มีเลย คิดเป็นร้อยละ 1.1 ตามลำดับ

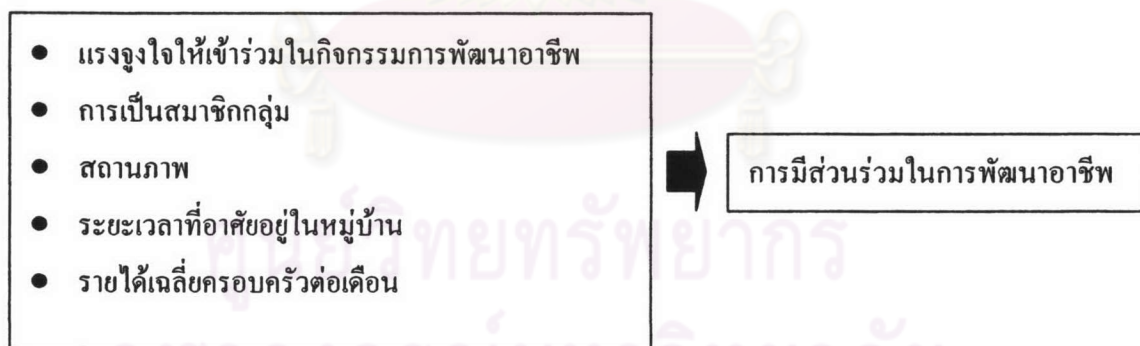
3. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา

จาก 10 ปัจจัยที่คัดเลือกมาทำการวิจัยครั้งนี้ คือ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่อาศัย สถานภาพ รายได้เฉลี่ยครอบครัว การเป็นสมาชิกกลุ่ม การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรมและการศึกษาเพิ่มเติม ความรู้เรื่องการพัฒนาอาชีพและแรงจูงใจให้เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัจจัยแต่ละตัว ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ซึ่งพบว่า มี 3 ปัจจัย คือ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน การเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และแรงจูงใจให้เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ลักษณะ ผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ของ 10 ปัจจัยเบื้องต้นกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา มี 3 ปัจจัย คือระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน การเป็นสมาชิกกลุ่ม และแรงจูงใจให้เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพ สำหรับความสัมพันธ์ของปัจจัย

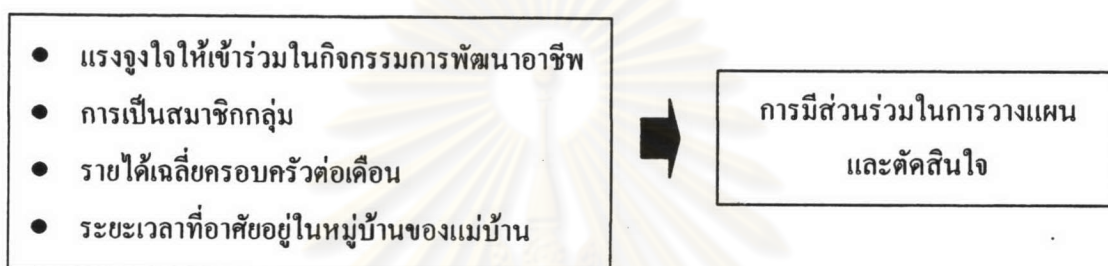
ทั้ง 10 ปัจจัยกับการมีส่วนร่วมปฏิบัติการในการพัฒนาอาชีพของแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า มี 2 ปัจจัย คือ การเป็นสมาชิกกลุ่ม และแรงจูงใจให้เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพ สำหรับความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้ง 10 ปัจจัยกับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาอาชีพของแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่ามี 3 ปัจจัย คือ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน การได้รับการฝึกอบรมและการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ และแรงจูงใจให้เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพ และความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้ง 10 ปัจจัยกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาอาชีพของแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่ามี 4 ปัจจัย คือ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน สถานภาพ การเป็นสมาชิกกลุ่ม และแรงจูงใจให้เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ชุดของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทราด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คดออยพหุคูณแบบขั้นตอน(Stepwise Multiple Regression) พบว่าปัจจัย 5 ปัจจัยที่มีผลการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพมีดังนี้ คือแรงจูงใจให้เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพของแม่บ้านเกษตรกร การเป็นสมาชิกกลุ่ม สถานภาพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านของแม่บ้านเกษตรกร และรายได้เฉลี่ยครอบครัวต่อเดือนของแม่บ้านเกษตรกร โดยเรียงตามความสัมพันธ์สูงไปหาน้อย ซึ่งปัจจัยทั้ง 5 ตัวนี้สามารถอธิบายถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพ ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทราได้ร้อยละ 62.50 โดยสามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

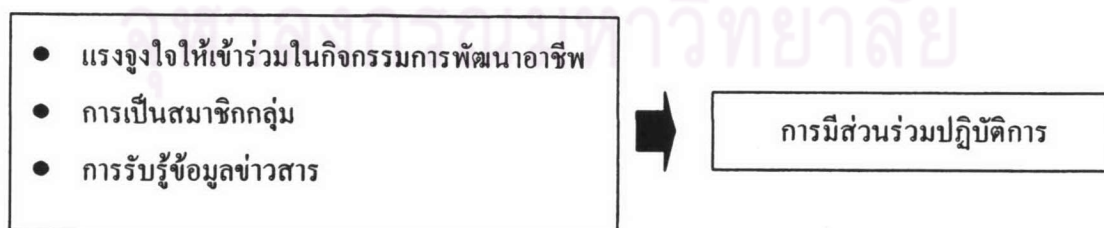
แผนภาพที่ 3 ชุดของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ชุดของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพ 4 ลักษณะของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทราแล้วพบว่า ชุดของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจในการพัฒนาอาชีพของแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา มี 4 ปัจจัย ดังนี้ คือ แรงจูงใจให้เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพของแม่บ้านเกษตรกร การเป็นสมาชิกกลุ่ม รายได้เฉลี่ยครอบครัวต่อเดือนของแม่บ้านเกษตรกร และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านของแม่บ้านเกษตรกร โดยเรียงจากความสัมพันธ์สูงไปหาน้อย ซึ่งปัจจัย 4 ตัวนี้สามารถอธิบายถึงการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจในการพัฒนาอาชีพ ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทราได้ร้อยละ 51.10 โดยสามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 4 ชุดของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ชุดของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมปฏิบัติการในการพัฒนาอาชีพของแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีปัจจัยที่มีผล 3 ปัจจัย ดังนี้คือ แรงจูงใจให้เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพของแม่บ้านเกษตรกร การเป็นสมาชิกกลุ่ม และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยเรียงจากความสัมพันธ์สูงไปหาน้อย ซึ่งปัจจัย 3 ตัวนี้สามารถอธิบายถึงการมีส่วนร่วมปฏิบัติการในการพัฒนาอาชีพ ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทราได้ร้อยละ 40.50 โดยสามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

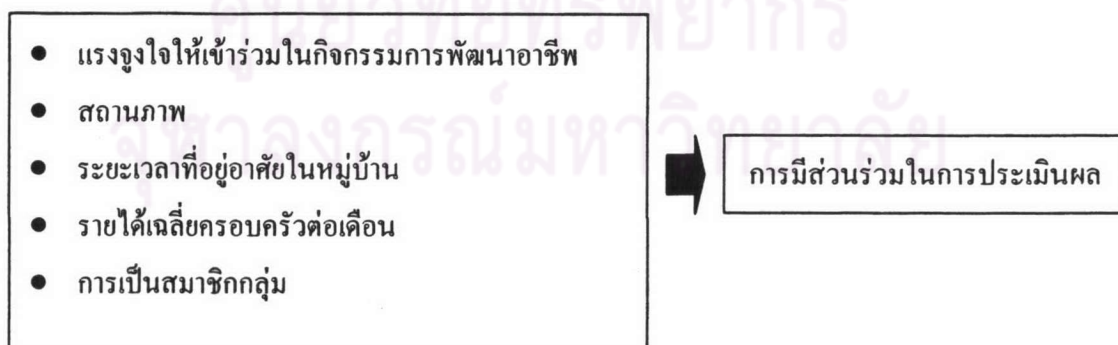
แผนภาพที่ 5 ชุดของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ชุดของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาอาชีพของแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรามีปัจจัยที่มีผล 2 ปัจจัย ดังนี้ คือ แรงจูงใจให้เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพของแม่บ้านเกษตรกร และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านของแม่บ้าน โดยเรียงจากความสัมพันธ์สูงไปหาน้อย ซึ่งปัจจัย 2 ตัวนี้สามารถอธิบายถึงการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทราได้ร้อยละ 45.80 โดยสามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 6 ชุดของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ชุดของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาอาชีพของแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรามีปัจจัยที่มีผล 5 ปัจจัย ดังนี้ คือ แรงจูงใจให้เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพของแม่บ้านเกษตรกร สถานภาพ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านของแม่บ้าน รายได้เฉลี่ยครอบครัวต่อเดือนของแม่บ้านเกษตรกร และการเป็นสมาชิกกลุ่ม โดยเรียงจากความสัมพันธ์สูงไปหาน้อย ซึ่งปัจจัย 5 ตัวนี้สามารถอธิบายถึงการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทราได้ร้อยละ 50.50 โดยสามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 7 ชุดของปัจจัยที่มีผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และวิธีการแก้ไขที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นในปัญหา และวิธีการแก้ไขที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีจำนวนทั้งหมด 10 คน พบว่าปัญหาที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพมากที่สุด คือปัญหาการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ รองลงมาคือปัญหาการมีส่วนร่วมปฏิบัติการ ปัญหาการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และปัญหาการมีส่วนร่วมในการประเมินผลตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้ คือ

ปัญหา และวิธีการแก้ไขที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ

ปัญหาที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา คือสมาชิกส่วนใหญ่เข้าใจว่าการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจในเรื่องการค้นหาหรือการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพเป็นหน้าที่ของสมาชิกในตำแหน่งผู้บริหารงาน และหน่วยงานรัฐบาล หรือเอกชนเท่านั้น ซึ่งสาเหตุนี้ทำให้สมาชิกมีความเกรงใจไม่กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองขณะประชุม และสมาชิกมีเวลาว่างที่ไม่ตรงกันทำให้เวลาประชุมเพื่อวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาอาชีพ สมาชิกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเข้าร่วมประชุมไม่ครบทุกคน

วิธีการแก้ไขที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา คือสมาชิกในตำแหน่งผู้บริหารงานพยายามให้ความสำคัญกับสมาชิกคนอื่นๆ เพื่อสมาชิกจะได้มีความรู้สึกที่ไม่แตกแยก และมีความเข้าใจว่าตนมีความสำคัญ อีกทั้งควรมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้สมาชิกเข้าร่วมในการประชุมเพื่อวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาอาชีพ และพยายามสร้างความเข้าใจ และให้ความรู้ที่ถูกต้องในเรื่องสิทธิและความทัดเทียมกันในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การวางแผนในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพ

ปัญหา และวิธีการแก้ไขที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมปฏิบัติการ

ปัญหาที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในปฏิบัติการในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา คือสมาชิกส่วนใหญ่จะรอคอยการช่วยเหลือ และการสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชน สมาชิกส่วนใหญ่มีเวลาว่างที่ไม่ตรงกันเข้าร่วมปฏิบัติการไม่เป็นเวลา อีกทั้งระบบการปฏิบัติงานไม่มีความชัดเจนในเรื่องหน้าที่การรับผิดชอบทำให้จำนวนสินค้าไม่ตรงกับยอดจำนวนที่ผลิต

วิธีการแก้ไขที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมด้านปฏิบัติการในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา คือจัดการประชุมเพื่อเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติการด้านงบประมาณ และอุปกรณ์เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น พยายามสร้างความเข้าใจและความรู้ที่ถูกต้องแก่สมาชิกว่าควรรู้จักการช่วยเหลือ และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานด้วยตัวของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเองก่อน ไม่ควรรอคอยแต่ความช่วยเหลือของหน่วยงานของรัฐบาล และเอกชน มีการกำหนดหน้าที่การรับผิดชอบงานปฏิบัติการที่แน่นอนชัดเจน และส่งสมาชิกที่ขาดความรู้ในการทำงานเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ปัญหา และวิธีการแก้ไขที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

ปัญหาที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา คือในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพของหน่วยงานรัฐบาล และเอกชนนั้น บางครั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ เท่าที่ควร อีกทั้งสมาชิกบางคนในตำแหน่งผู้บริหารงาน หรือสมาชิกที่เข้ามาปฏิบัติงานที่กลุ่มแม่บ้านเป็นประจำมีความรู้สึกว่าจะมีส่วนร่วมในผลประโยชน์มากกว่าสมาชิกที่ไม่ได้อยู่ในตำแหน่งผู้บริหารงานหรือสมาชิกคนอื่นๆที่ไม่เข้ามาปฏิบัติงานเป็นประจำ

วิธีการแก้ไขที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา คือกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแสดงความจำนงเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพที่มีความสอดคล้องกับความต้องการและทรัพยากรภายในหมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทราแก่หน่วยงานของรัฐบาลและเอกชน มีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานแก่แม่บ้านเกษตรกรว่าการที่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีผลงาน และผลิตภัณฑ์ที่ดีเด่นั้นนั้นมาจากความสามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและการจัดแบ่งผลประโยชน์ภายในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรควรเป็นไปอย่างยุติธรรม

ปัญหา และวิธีการแก้ไขที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ปัญหาที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการประเมินผลในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา คือกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรไม่สามารถแก้ไขข้อบกพร่องหรือปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเองทั้งนี้เพราะแม่บ้านเกษตรกรไม่มีความรู้เกี่ยวกับปัญหานั้นๆ

วิธีการแก้ไขที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการประเมินผลในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา คือการขอคำปรึกษา คำแนะนำ และความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่มีความรู้ในด้านนั้นๆ ภายในหมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา หรือหน่วยงานของรัฐบาล และเอกชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงจังหวัดฉะเชิงเทรา

การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่ามีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแบ่งเป็น 4 ลักษณะดังนี้ คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรานั้นมีส่วนร่วมอยู่ในช่วงระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$) และเมื่อเรียงลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพทั้ง 4 ลักษณะจากค่าเฉลี่ยมากอันดับที่หนึ่งถึงอันดับที่สี่ พบว่าอันดับที่หนึ่งคือการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของการพัฒนาอาชีพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$) อันดับที่สองคือการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาอาชีพ ($\bar{x} = 3.87$) อันดับที่สามคือการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจการพัฒนาอาชีพ ($\bar{x} = 3.81$) และอันดับที่สี่ คือการมีส่วนร่วมปฏิบัติการพัฒนาอาชีพ ($\bar{x} = 3.62$) เมื่อพิจารณาตามรายละเอียดของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพแล้วพบว่าประเด็นที่น่าสนใจของข้อกระทงเรื่อง การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของการพัฒนาอาชีพซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่หนึ่งนั้นอาจเป็นเพราะการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของการพัฒนาอาชีพนั้นมักจะถูกระบุให้เป็นเป็นวัตถุประสงค์เป้าหมาย หรือสิ่งที่คาดหวังให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับ เมื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมแล้วสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือสิ่งที่คาดหวังตามที่กิจกรรมการพัฒนาอาชีพได้แล้วนั้น ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับผลประโยชน์อย่างเด่นชัดในเรื่องของช่องทางการทำงาน หากิน มีรายได้เสริม มีอาชีพเสริม มีความรู้เพิ่ม แก้ปัญหาเรื่องปากท้อง ปรับปรุงคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง ครอบครัวและชุมชนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทราก็เช่นเดียวกันในอดีตก่อนที่จะมีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรนั้น คนในชุมชนมีสภาพความเป็นอยู่ยากจนและลำบาก แต่เมื่อโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และหน่วยงานอื่นๆ ได้เข้ามาดำเนินการแก้ไขปัญหา และปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรขึ้นตามวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้เรื่อง

การเกษตรที่ยั่งยืน การเพิ่มรายได้ให้ราษฎร การสร้างอาชีพเสริมนอกจากการทำเกษตรและสามารถใช้ประโยชน์ของผลผลิตที่ได้จากการเกษตร(กรมส่งเสริมการเกษตร,2539) ซึ่งแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมรวมกลุ่มนั้นเป็นเพราะเกิดแรงจูงใจในการเข้าร่วมในกิจกรรมตั้งแต่ดำเนินงาน มีความคาดหวังในเรื่องของผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับจากการเข้าร่วมในกิจกรรม มีความสนใจ มีความพอใจในกิจกรรม โดยกิจกรรมต่างๆ นั้นสามารถช่วยแก้ไข และปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของตนและครอบครัว ทำให้ได้รับผลประโยชน์ในเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของรายได้เสริม อาชีพเสริม การมีสวัสดิภาพ หรือมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นเป็นต้น เมื่อสตรีในชุมชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทราเห็นว่าสมาชิกแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมได้รับผลประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของอาชีพเสริมรายได้เสริมและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจึงเป็นแรงผลักดันและกระตุ้นให้เกิดการเข้าร่วมเป็นสมาชิกแม่บ้านเกษตรกร ซึ่งผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรพรรณ กาญจนจิตรรา(อ้างถึงในวัชรภรณ์ เขียมสะอาด,2538)ที่กล่าวว่า การแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมในกิจกรรมจะเป็นสิ่งจูงใจให้สตรีเข้าร่วมในกิจกรรมและพิชญา เรื่องเลข(2542) ที่พบว่าสตรีจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมอาชีพเสริมมากที่สุด การที่สตรีมีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้มาก เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่สตรีแต่ละคนมีความถนัดและสามารถจะนำกลับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งยังมีโอกาสเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพ ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา

1. สภาพความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพ ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ผลการวิจัยจาก 10 ปัจจัยที่คัดเลือกมาศึกษาหาความสัมพันธ์ของปัจจัยแต่ละตัวที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า มีปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพอยู่ 3 ปัจจัย ได้แก่ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน การเป็นสมาชิกกลุ่ม และแรงจูงใจให้เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพ เมื่อพิจารณาตามรายละเอียดของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพแล้วพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจโดยมีรายละเอียดดังนี้ คือ

1.) การที่ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพ อาจเป็นเพราะแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา มากกว่า 12 ปี ย่อมส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพในระดับสูง โดยระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านเป็นเวลานานจะทำให้แม่บ้านเกษตรกรมีความรัก และความผูกพันในถิ่นที่อยู่อาศัยของ

ตัวเอง และมีความผูกพันใกล้ชิดกันระหว่างตัวสมาชิกด้วยกันเอง จึงทำให้มีความเข้าใจกัน และกัน เป็นอย่างดี เมื่อมีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สมาชิกแม่บ้านเกษตรกรจึง กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น วางแผน ตัดสินใจ และกล้าที่จะเสนอสิ่งต่างๆ ที่จะช่วยพัฒนาให้งาน ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเกิดการพัฒนาในด้านอาชีพ อีกทั้งยังให้ความร่วมมือร่วมใจมีส่วนร่วมใน กิจกรรมนั้นเป็นอย่างดี จึงทำให้เกิดการพัฒนาที่รวดเร็ว มีความเข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพ ซึ่ง ผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ คอฟแมน(Kaufman อ้างถึงในนัฐพงศ์ เถาะสูง เนิน,2532) ที่พบว่าความยาวนานในการอยู่อาศัยในท้องถิ่นเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการ มีส่วนร่วมของประชาชน โดยงานวิจัยของวัชรภรณ์ เอี่ยมสะอาด(2538) พบว่าระยะเวลาที่อยู่ใน ชุมชนเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น และ กฤษณา เล็กมณี(2546) พบว่าระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐานมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการ พัฒนาป่าชุมชนบ้านยางห้วยยะอุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

2.) การเป็นสมาชิกกลุ่มมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร หมู่บ้านนาขาว จังหวัดฉะเชิงเทรานั้น อาจเนื่องมาจากสตรีที่จะเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม แม่บ้านเกษตรกรนั้นมาเข้าร่วมด้วยความเต็มใจ มีความสนใจในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพ ซึ่งอาจจะ เห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม จึงทำให้การเป็นสมาชิกกลุ่มมีผลต่อการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาอาชีพ จากการสัมภาษณ์พบว่าการดำรงตำแหน่งผู้บริหารในกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร(ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตร รองประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และเลขานุการกลุ่ม แม่บ้านเกษตรกร เป็นต้น)นั้นจะเลือกตั้งตามหลักประชาธิปไตย ดังนั้นแม่บ้านเกษตรกรใน ตำแหน่งผู้บริหารงานจึงมาจากความเห็นชอบจากเสียงส่วนใหญ่ของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ซึ่งจะเลือกจากอายุ การทำงาน และธรรมาศัย เป็นต้น ซึ่งแม่บ้านเกษตรกรในตำแหน่งผู้บริหารจะ ดำรงตำแหน่งด้วยความเต็มใจ มีความภาคภูมิใจในเกียรติที่เพื่อนสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรได้ คัดเลือกตน พยายามปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เพื่อนสมาชิกแม่บ้านเกษตรกร เพื่อให้สมกับ การได้รับตำแหน่งนั้นๆ ซึ่งแม่บ้านเกษตรกรในตำแหน่งผู้บริหารงานจะมีความรับผิดชอบในการ ปฏิบัติงานตามตำแหน่งที่ตนได้รับเป็นอย่างดี โดยผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัย ของขวัญชัย วงศ์นิติกร(2532) ที่พบว่าการเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมนั้นมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชนของผู้อยู่อาศัย โดยนัฐพงศ์ เถาะสูงเนิน (2532) พบว่า ตำแหน่งหน้าที่ใน ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ ในปริมาณที่มากกว่าบุคคลที่ไม่มีตำแหน่งในชุมชน และจินตมณี แสงกาญจนวนิช(2538)พบว่าการเป็นสมาชิกกลุ่มเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

3.) แรงจูงใจให้เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา อาจเนื่องมาจากการที่สมาชิกแม่บ้านเกษตรกรเข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพเพราะมีความคาดหวัง และมีความต้องการที่จะพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของตนเอง ครอบครัว และชุมชนให้ดีขึ้น เมื่อโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และหน่วยงานอื่นๆ ได้เข้ามาดำเนินการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมเป็นสมาชิคนั้นต่างมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่แรกเริ่ม โดยมีความมุ่งหวังว่าตนจะได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของรายได้เสริมอาชีพเสริม และการมีสวัสดิภาพ หรือสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เมื่อกิจกรรมการพัฒนาอาชีพต่างๆ ที่กลุ่มได้ดำเนินงานไปแล้วนั้นสามารถช่วยเหลือ ปรับปรุง และสร้างความมั่นคงแก่ตนเอง และครอบครัวได้ จึงทำให้แม่บ้านเกษตรกรร่วมดำเนินงานต่างๆ ด้วยความสมัครใจ ให้ความร่วมมือร่วมใจในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพที่จัดขึ้น จึงทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ สมาชิกแม่บ้านเกษตรกรทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพต่างๆ ที่จัด ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทราประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของพงษ์ศักดิ์ ยวงสะอาด(2530) ที่พบว่าสิ่งจูงใจให้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มสตรีในการพัฒนาท้องถิ่นในทางบวก และวัชรารักษ์ เอี่ยมสะอาด(2538)พบว่าสิ่งจูงใจให้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น

2. สภาพความสัมพันธ์เชิงพหุคูณของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ผลการวิจัยจาก 10 ปัจจัยที่คัดเลือกมาศึกษาหาความสัมพันธ์เชิงพหุคูณเป็นประโยชน์ในการอธิบายถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพ ของกลุ่มแม่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทราว่ามี ชุดปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพมีอยู่ 5 ปัจจัย ได้แก่ แรงจูงใจให้เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพของแม่บ้านเกษตรกร การเป็นสมาชิกกลุ่ม สถานภาพ และรายได้เฉลี่ยครอบครัวต่อเดือนของแม่บ้านเกษตรกร โดยสามารถอธิบายได้ร้อยละ 62.50 ซึ่งจะเห็นได้ว่าแรงจูงใจให้เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพนั้นสามารถอธิบายถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพได้ดีที่สุด รองลงมา คือการเป็นสมาชิกกลุ่ม สถานภาพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน และรายได้เฉลี่ยครอบครัวต่อเดือนของแม่บ้านเกษตรกร ตามลำดับ จากการอธิบายความสามารถในความสัมพันธ์ของชุดปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพนั้น เมื่อได้นำไปผนวกกับข้อค้นพบจากการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยแต่ละตัวแล้วทำให้พบข้อกระทงที่น่าสนใจเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผล

ต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพนั้น คือ แรงจูงใจให้เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน และการเป็นสมาชิกกลุ่ม โดยมีรายละเอียดดังนี้คือ

1.) แรงจูงใจให้เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งกิจกรรมต่างๆ นั้นจะดำเนินไปได้ด้วยดี หรือไม่ขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ ตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินงาน โดยแรงจูงใจจะเป็นแรงกระตุ้น ผลักดันทำให้บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะส่งผลทำให้กิจกรรมนั้นๆ ประสบความสำเร็จ แต่หากบุคคลไม่มีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ดำเนินงานก็ย่อมส่งผลให้กิจกรรมนั้นๆ ไม่ประสบความสำเร็จ จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าการที่แม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทราเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพเป็นอย่างดี เป็นเพราะแม่บ้านเกษตรกรมีแรงจูงใจตั้งแต่เข้าร่วมในกิจกรรม โดยเข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพเพราะเห็นว่ากิจกรรมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสามารถช่วยเหลือตนในเรื่องของช่องทางการทำมาหากิน การมีรายได้เสริม การมีอาชีพเสริม การมีความรู้เพิ่ม การแก้ปัญหาเรื่องปากท้อง การปรับปรุงคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง ครอบครัวและชุมชนให้ดียิ่งขึ้น เมื่อสมาชิกแม่บ้านเกษตรกรเข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพแล้วพบว่ากิจกรรมต่างๆ สามารถช่วยเหลือตนเอง และครอบครัวให้มีความมั่นคงในชีวิตประจำวันได้ จึงเป็นการกระตุ้นให้แม่บ้านเกษตรกรอยากเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพที่กลุ่มจัดอยู่เสมอ โดยผลการวิจัยที่พบนั้นมีความสอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจของอับราฮัม มาสโลว์ (Abraham H. Maslow, 1954) ที่กล่าวว่าบุคคลจะสนใจในสิ่งที่เป็นความต้องการของตนเองก่อน ดังนั้นการดำเนินงานใดใดจำเป็นต้องสำรวจความต้องการของสมาชิกก่อนว่า สมาชิกในกลุ่มมีความต้องการอะไร เมื่อมีการจัดกิจกรรมก็จะต้องมีการวางแผน และจัดการตามความต้องการของสมาชิกเป็นหลัก เพื่อสมาชิกจะได้เข้าร่วมในกิจกรรมด้วยความเต็มใจ ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะส่งผลให้กิจกรรมดำเนินงานได้ด้วยดี ทุกคนมีความสุขกับงานที่ทำเป็นอย่างดี

2.) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านของแม่บ้านเกษตรกรมีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านจะทำให้แม่บ้านเกษตรกรเกิดความรัก ความผูกพันในถิ่นที่อยู่อาศัยของตนเอง ต้องการปกป้องหลักสร้างฐานครอบครัวของตนในหมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทราให้มีความมั่นคงทั้งทางด้านสภาพความเป็นอยู่ และเศรษฐกิจ ดังนั้นเมื่อมีการจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรขึ้นเพื่อช่วยเหลือให้สมาชิกแม่บ้านเกษตรกรมีรายได้เสริม อาชีพเสริม ความรู้เพิ่มขึ้น และการปรับปรุงคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง ครอบครัว และชุมชนให้ดียิ่งขึ้น แม่บ้านเกษตรกรจึงให้ความร่วมมือร่วมใจในกิจกรรมที่ทางกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจัดขึ้นเป็นอย่างดี อีกทั้งสมาชิกในกลุ่มแม่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทราจะมีความใกล้ชิดสนิทสนมคุ้นเคยกันเป็นอย่างดีตั้งแต่ก่อนเข้ามาเป็นสมาชิกในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ทั้งนี้เพราะ

หมู่บ้านนายวมีการปกครองกันแบบคุ้มทำให้ลูกบ้านรู้จักกัน และการประกอบอาชีพของชาวบ้านส่วนใหญ่ คือ “การเพาะปลูกมันสำปะหลัง” ซึ่งชาวบ้านจะช่วยเหลือกันในเรื่องแรงงานทำให้ชาวบ้านมีความการติดต่อ ช่วยเหลือกัน มีความรัก ความสามัคคีกัน ซึ่งสาเหตุเหล่านี้เองที่เป็นรากฐานสำคัญในการทำงานร่วมกัน เมื่อกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจะดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สมาชิกแม่บ้านเกษตรกรก็จะมีความเข้าใจกันเป็นอย่างดี จึงทำให้แม่บ้านเกษตรกรให้ความร่วมมือร่วมใจมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นเป็นอย่างดี จึงทำให้เกิดการพัฒนาที่รวดเร็ว มีความเข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของคอฟแมน (Kuafman อ้างถึงในนัฐพงษ์ เถาะสูงเนิน,2532) ที่พบว่าความยาวนานในการอยู่อาศัยในท้องถิ่นเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน และอัลวิน เอร์เทรนด์ (Alvin Bertrand อ้างถึงในวัชรารักษ์ เอี่ยมสะอาด,2538) ที่พบว่าระยะเวลาที่อยู่ในท้องถิ่นเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของบุคคล

3.) การเป็นสมาชิกกลุ่มเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพ ทั้งนี้เพราะผู้ที่เข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรนั้นต้องมีความสมัครใจ มีความเต็มใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาชีพ ซึ่งแม่บ้านเกษตรกรกลุ่มนี้จะมี ความสนิทสนมคุ้นเคยกันเป็นอย่างดีก่อนที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ดังนั้นเมื่อมีการรวมกลุ่มกันทำงาน จึงยังเป็นการสร้างความสนิทสนม ความเข้าใจซึ่งกันและกัน ความสามัคคีในหมู่คณะมากยิ่งขึ้นซึ่งเป็นการส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพเป็นอย่างดี อีกทั้งการเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรยังทำให้เกิดแรงผลักดันให้กลุ่มได้แสดงความสามารถในการทำงาน และยังทำให้แม่บ้านเกษตรกรมีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมายจากการเป็นสมาชิกกลุ่มอีกด้วย ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุจินต์ ดาววิระกุล(2527) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการหมู่บ้าน พบว่าตำแหน่งทางสังคมในหมู่บ้าน การรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญต่อหมู่บ้าน ความต้องการมีเกียรติมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน โดยผลการวิจัยของขวัญชัย วงศ์นิตกร(2532) ที่พบว่าการเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมนั้นมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของผู้อยู่อาศัย และผลการวิจัยของเกียรติศักดิ์ เรือนทองดี(2536) พบว่าการเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมเป็นปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชน

3. ปัญหา และวิธีการแก้ไขที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพ

ปัญหาที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพมากที่สุดได้แก่ ปัญหาการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ รองลงมาคือ ปัญหาการมีส่วนร่วมปฏิบัติการ ปัญหาการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และปัญหาการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปเป็น 3 ข้อ ดังนี้คือ

1. ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกที่ไม่ถูกต้อง
2. ด้านความรู้ของแม่บ้านเกษตรกร
3. ด้านเวลา

จากการสัมภาษณ์แม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทราเกี่ยวกับปัญหาที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพนั้น พบว่าปัญหาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพส่วนใหญ่อยู่ที่ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกที่ไม่ถูกต้อง รองลงมาคือความรู้ของแม่บ้านเกษตรกร และด้านเวลาตามลำดับ

สำหรับปัญหาความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกที่ไม่ถูกต้องนั้นประกอบด้วย ความเข้าใจผิดคิดว่าการมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจนั้นเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ความเข้าใจผิดคิดว่าการแก้ไขปัญหาในเรื่องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการนั้นจะต้องรอคอยให้หน่วยงานช่วยเหลือด้านวัสดุและอุปกรณ์ และความเข้าใจผิดคิดว่าการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์นั้นแม่บ้านเกษตรกรในตำแหน่งผู้บริหารจะได้รับผลประโยชน์มากกว่าแม่บ้านเกษตรกรที่ไม่อยู่ในตำแหน่งผู้บริหาร

สำหรับปัญหาด้านความรู้ของแม่บ้านเกษตรกรนั้นประกอบด้วยปัญหาการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานคือไม่มีความรู้ในเรื่องของการทำบัญชีสินค้าทำให้มีผลต่อจำนวนสินค้าไม่ตรงกับยอดจำนวนที่ทำ และปัญหาการมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือไม่มีความรู้ในเรื่องการตรวจสอบผลงานที่ผลิต

สำหรับปัญหาด้านเวลานั้นประกอบด้วยปัญหาการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมปฏิบัติการ คือเวลาว่างในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ นั้นว่างไม่ตรงกันเนื่องจากมีภาระของครอบครัว และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดเป็นรายลักษณะแล้วพบว่าปัญหาแต่ละลักษณะนั้นมีสาเหตุมาจากตัวแม่บ้านเกษตรกรเอง จากผลการวิจัยนี้พบว่ามีผลสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชญดา เรืองเดช(2542)ที่กล่าวว่า ภาระทางครอบครัว ภาระในการประกอบอาชีพ การขาดการ

ประชาสัมพันธ์ การมีสุขภาพไม่แข็งแรงเท่าที่ควร การไม่ทราบเรื่องกิจกรรมพัฒนา การคิดว่าเป็นหน้าที่ของผู้นำประชาชนทั่วไปไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา อาชีพเสริม และวราภรณ์ อยู่วัฒนา(2544) กล่าวไว้ว่าภารกิจส่วนตัวเป็นปัญหาและอุปสรรคอย่างหนึ่งในการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

วิธีการแก้ไขปัญหามีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพนั้นพบว่า แม่บ้านเกษตรกรจะวางแผนเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหามีการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง มีการจัดการประชาสัมพันธ์ และมีการปรึกษาและติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากการสัมภาษณ์ พบว่าวิธีการแก้ไขปัญหามีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนาขาว จังหวัดฉะเชิงเทรานั้นจะมีความยืดหยุ่น ไม่แก้ปัญหาคด้วยการหักหาญน้ำใจ พยายามแก้ปัญหาคด้วยวิธีการแบบบัวไม่ช้ำน้ำไม่ขุ่น มีความออมชอม ลักษณะการแก้ปัญหาคส่วนใหญ่แล้วเป็นไปในลักษณะร่วมแรงร่วมใจ ร่วมกันวางแผนปรึกษาหาวิธีการแก้ไข และมีความคุ้นเคยกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งแม่บ้านเกษตรกรกลุ่มนี้มีแนวคิดเกี่ยวกับการทำงานว่าผลประโยชน์ที่ได้รับนั้นไม่ได้เป็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ทุกคนที่เป็นสมาชิกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรต่างมีสิทธิในการรับผลประโยชน์ จะเห็นได้ว่าวิธีการแก้ไขปัญหาคที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่บ้านนาขาว จังหวัดฉะเชิงเทรานั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรัก ความสมัครสมานสามัคคี และมีน้ำใจต่อกัน ซึ่งทำให้เกิดความเหนียวแน่นภายในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นจึงมีพลังในการสู้ปัญหา และสร้างตนเอง กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และชุมชนให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของการมีส่วนร่วมของสุพรรณิ ไชยอำพร และสนิท สมครการ (อ้างถึงในอาชญญา รัตนอุบล,2542) ที่กล่าวว่าวิธีการแก้ไขปัญหาคสังคมโดยราษฎรเองน่าจะเป็นวิธีการพัฒนาสังคมที่ได้ผลดีที่สุดในระยะยาว และการศึกษาเรื่องความเหนียวแน่น และความสำเร็จของกลุ่ม(นิคม สมสงวน,2544)ที่กล่าวว่าความเหนียวแน่นและความสำเร็จจะเกิดขึ้นได้ถ้าหากสมาชิกมีความร่วมมือร่วมใจ สมาชิกมีการยอมรับนับถือกัน สมาชิกมีความมั่นคงปลอดภัย สมาชิกมีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นและมีความสามัคคีต่อกัน สมาชิกมีผลประโยชน์ร่วมกัน และสมาชิกมีการประสานงานที่ดีทั้งภายในและภายนอกกลุ่ม

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยการศึกษาปัจจัยที่ผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร:กรณีศึกษาหมู่บ้านนาขาว จังหวัดฉะเชิงเทราครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะทั่วไปและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะนำไปใช้

1. แรงจูงใจในการเข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอาชีพ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพ โดยแรงจูงใจจะเป็นแรงกระตุ้นทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกอยากเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นต้องการ หรือคาดหวังสิ่งใด ดังนั้นในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือสิ่งที่คาดหวังในกิจกรรมต่างๆ นั้นจึงจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงสิ่งที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับ หรือต้องการที่จะได้รับการจัดกิจกรรม ซึ่งส่วนใหญ่แล้วนั้นการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของการพัฒนาอาชีพนั้นมักจะถูกระบุให้เป็นเป็นวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือสิ่งที่คาดหวังให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับ ทั้งนี้เพราะบุคคลส่วนใหญ่มักคำนึงถึงความมั่นคงในชีวิตประจำวันของตนเอง และครอบครัว เช่น เรื่องของช่องทาง การทำมาหากิน การมีรายได้เสริม การมีอาชีพเสริม การมีความรู้เพิ่ม การแก้ปัญหาเรื่องปากท้อง และการมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เมื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจแล้ว ย่อมทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมในทุกลักษณะ (การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล) ดังนั้นเมื่อดำเนินกิจกรรมใดก็ตามควรให้ความสำคัญต่อแรงจูงใจของผู้ร่วมกิจกรรมเสมอ ซึ่งเมื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความสนใจมีแรงจูงใจ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ย่อมส่งผลสัมพันธกันด้วย

2. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพทุกลักษณะ(การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล) มีความสำคัญที่เท่าเทียมกันต่อการดำเนินงาน ทั้งนี้เพราะการมีส่วนร่วมใน 4 ลักษณะนั้นเป็นระบบการดำเนินงานในลักษณะของขั้นบันได มีความต่อเนื่องกัน โดยการดำเนินกิจกรรมใดๆ ก็ตาม มักจะเริ่มจากการมีส่วนร่วมของการวางแผนและตัดสินใจเป็นลำดับหนึ่ง หลังจากนั้นจึงจะดำเนินงานมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเป็นลำดับสอง หลังจากนั้นก็จะดำเนินงานมีส่วนร่วมในผลประโยชน์เป็นลำดับสาม และท้ายที่สุดก็ดำเนินงานและมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในทุกลักษณะเพื่อกระบวนการดำเนินงานต่างๆ ของกลุ่มแม่บ้านแม่บ้านเกษตรกรจะได้มีความเข้มแข็ง เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

3. การให้ความรู้แก่แม่บ้านเกษตรกรนั้น เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐบาล และเอกชน หรือ วิทยากรควรเข้าใจสภาพพื้นฐานทั้งทางด้านสภาพแวดล้อม ทรัพยากร และแม่บ้านเกษตรกรที่จะเข้าไปให้ความรู้ เพื่อจะได้เกิดประโยชน์อันสูงสุด อีกทั้งควรจะใช้เวลาในการฝึกอบรมในระยะที่สั้น ใช้เวลาน้อย และกิจกรรมที่นำไปอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพอาจเป็นกิจกรรมที่สามารถทำได้ทั้งครอบครัว กิจกรรมดังกล่าวจะได้มีส่วนในการเสริมสร้างความอบอุ่น การมีส่วนร่วม และการให้ความสำคัญกับเยาวชนในครอบครัว โดยจะทำให้เยาวชนเห็นว่าตนเองก็มีความสามารถในการมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ให้กับครอบครัวในเรื่องของการมีความรู้ และมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

4. วัฒนธรรมของกลุ่มคนมีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพเป็นอย่างยิ่ง โดยกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมพื้นเดิม ในเรื่องภาษา ความเชื่อ และสภาพความเป็นอยู่ที่คล้ายคลึงกันนั้น จะทำให้การรวมกลุ่ม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ นั้นดำเนินงานไปได้ด้วยดี ทั้งนี้เพราะมีความสามัคคี มีการรักพวกพ้องเป็นพื้นฐานเดิม เมื่อดำเนินกิจกรรมใดๆ ย่อมที่จะให้ความร่วมมือร่วมใจเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยที่ขยายขอบเขตของประชากรมากกว่านี้ โดยทำการศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแบบเจาะจง โดยเลือกศึกษาเฉพาะกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จมีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพอยู่ในระดับสูงถึงสูงมากที่สุดเพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาใช้แก้ไขปรับปรุง และพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกลุ่มอื่นๆ

2. ควรมีการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการอื่นๆ เช่น การใช้แบบสังเกตพฤติกรรมกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อจะ ได้รับข้อมูลเพิ่มเติมที่มีความละเอียด และชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ เช่นการเห็นคุณค่าในตนเอง ความมั่นคงของกลุ่มวัฒนธรรมพื้นเดิม กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพเพื่อจะเกิดความรู้ใหม่